

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.033.

Odgovor „Zastavi“.

Na naš članek o slovenskem razočaranju je reagiral tudi novosadska »Zastava« in zaključila svoja izvajanja s stavkom: »Mi smo mišljenja, da Slovenci imajo najmanj vzroka, da so razočarani i od naše države i od Beograda. Ujedinjenje in centralizem sta za nje brezdvomno samo pozitivna bilanca.«

Kako malo resnice je v tej trditvi »Zastave«, se vidi najbolje iz tega, da je celo g. Pribečević čutil potrebo, da govori v Ljubljani proti centralizmu. In v Sloveniji trditev »Zastave« ne bi mogla izzvati drugega ko pomilovalen nasmeh, tako zelo je ta trditev smešna.

Ampak prepričani smo, da ni »Zastava« s svojim mnenjem osamljena, temveč da je to mnenje splošno razširjeno v gotovih srbskih krogih in zato mislimo, da je dobro, če odgovorimo na trditev »Zastave« malo obširneje.

Če trditev »Zastave« izločimo od vseh olupšav, potem bi se ta trditev glasila: Pred ujedinjenjem ste bili Slovenci robi. Ničesar niste imeli in kar imate, to smo vam dali mi. Zato morate biti samo veseli, da smo vas osvobodili, ker brez nas bi bili še vedno sužnji.

Težko je reči, če je ta trditev bolj nebratska ali pa bolj neutemeljena, ali pa je oboje v najvišji meri.

Treba najprej reči, da nismo bili Slovenci pred vojno prav nobeni sužnji, temveč narod, ki je živel svoje kulturno življenje in ki je kljub vsemu silnemu političnemu in gospodarskemu pritisku narodnega nasprotnika krepko napredoval. Res je, da nismo imeli popolne politične svobode in v državnem oziru nismo igrali skoraj nobene vloge. Toda priborili smo si s a m i toliko pravic, da smo mogli napredovati in da smo smeli upati, da si priborimo vedno novih in vedno večjih pravic.

Dobro pa smo se vedno zavedali, da bi naše narodno življenje moralo naravnost zacveteti, če bi od nas padle vse spona, ki jih je skoval okoli nas nacionalni nasprotnik. In zato smo pozdravili ujedinjenje s takim navdušenjem. Zato smo v svojem slepem navdušenju zavrgli vse svoje pravice, prepričani, da bomo tem bolj razvili lastne sile, čim bolj bomo tesno združeni z Beogradom.

To naše mnenje se je izkazalo kot popolnoma napačno in v tem je slovensko razočaranje. Mesto da bi šlo vse življenje skokoma naprej, se je od konca leta 1919 vedno bolj opazilo, da nezmožen upravni aparat ovira vsak napredek. In ta upravni aparat je postajal vedno večja ovira, čim bolj je posegel v življenje, čim bolj je postajal centralističen.

In tragika Jugoslavije je, da noče Beograd tega spoznati. Ko je pred kratkim uvedel Radić v prosvetnem ministrstvu zagrebško administracijo, se je »Politika« norčevala, kolikokrat bo treba sedaj vsak akt zabeležiti. Ni zagrebška administracija najboljša, toda beogradska je še vedno slabša. In bolje je, če se vsak akt tudi desetkrat vpiše, kakor pa da se gromadijo akti po kletih in da samo srečen slučaj odkrije, kje se nahaja zahtevani akt.

Beogradska javnost sprejema kritike centralne uprave s čisto napačnega stališča, kot nekako osebno žalitev. Toda v tej kritiki ni nobene osebne žalitve, temveč samo želja, da se stvar izboljša. In stvar ne bo nikdar boljša, dokler se tudi Beograd ne bo upal pogledati resnici v oči in jo tudi javno priznati. Je vse zastoj, toda Beograd ni v vsakem oziru nad drugimi. Nobenemu prečanu ne pade niti v glavo, da ne bi priznal, da mo-

Proračun ministrstva vere.

Beograd, 19. januarja. Včeraj popoldne od 3. do 5. je bila konferenca vladne večine v finančnem odboru. Pretresal se je budžet ministrstva ver in budžet vojske in mornarice. Na tej konferenci se je določila redukcija, ki se mora izvršiti v teh dveh budžetih. Ob 5. popoldne se je delo v plenumu finančnega odbora nadaljevalo o budžetu ministrstva za šume in rudnike. Prvi je govoril dr. Franc Kulovec, ki je protestiral proti temu, da je znižan kredit za delavske plače. To je v današnjih časih nepravilno, ker produkcija premoga ne pada in se življenjske razmere niso izboljšale. Premog je pri nas dražji ko v drugih državah. Bo pa še dražji, ako se uvedejo nove centrale za prodajo premoga, kakor jih določa minister za šume in rudnike. Kulovec se dolgo časa bavi v vprašanju Trboveljske družbe, ki ima velike dobičke, a delavce plačuje najslabše. Družba razmetava zaradi tega visoke zneske v propagandne svrhe, mesto da bi se ta denar stekal v državno blagajno. Od njenih dobičkov se bogate poedinici, ki favorizirajo to družbo. Zahteva najodločneje od ministra za šume in rudnike, da napravi red v Trboveljski družbi. Za njim prevzame besedo musliman Alić, ki zahteva, da se predloži zakon o razmejitvi šum. Zahteva, da se v Sarajevu otvori šumarska akademija in montanistika. Kredit za državne rudnike in premažen. Pritožuje se, da ministrstvo za promet od 133.000 ton premoga, ki ga porabi, jemlje od države samo 43.000, vse ostalo pa od privatnih podjetij. Zahteva decentralizacijo drž. rudnikov. Dr. Ilija Šumenković očita ministru za šume in rudnike, zakaj ne predloži bilance državnih podjetij. Brez te bilance je vsa diskusija prazna. Minister trdi v svojem ekspezeju, da je konjunktura za njegove produkte slaba, a istočasno obljublja, da se bodo v tem letu zvišali dohodki, to je paradoks. Protivi se temu, da država kupuje premog pri privatnih podjetjih, v tem vidi slabo priporočilo za državna podjetja in na ta način imajo dobavitelji priliko, da lahko zaslužijo in da lahko dajejo

milijone v strankarske fonde. Vprašuje, kaj pa je z delavci v Ljubiji. Zemljoradnik Vujić kritizira budžet in njega sestav. Minister dr. Nikić odgovarja na vse pripombe, nakar se preide na glasovanje v načelu in v podrobnostih. Budžet ministrstva za šume in rudnike se sprejme z 19 proti 6 glasovom. Nato pride na vrsto budžet ministrstva ver. Minister ver Trifunović navaja, da na enega pravoslavne vernika odpade strošek 12.34 Din, na katolika 8 Din in na muslimana 14 dinarjev. Kljub vsemu temu se spodtikajo na tem ministrstvu ne samo katoliki, ampak tudi pravoslavni in muslimani. Trifunović predlaga med ostalimi to-le redukcijo: Za versko upravo ostanejo štirje županijski referenti, ostali se reducirajo. Reducira se eno izpraznjeno mesto pravoslav. vladike, eno sekretarja patriarhijske pisarne, eno prazno mesto pri eparhijskih sodiščih.

V Crni gori se reducirajo parohi od 160 na 134 in menihi od 30 na 25.

V Sloveniji se reducirajo pravoslavni popi od 4 na 2. Tehniška dela za restavracijo cerkev se reducirajo od 500 na 300. Zavrne se predlog za ustanovitev pravoslavne bogoslovnice v Šibeniku. Za katolike je proračun prav malo reduciran. Pri muslimanih se reducirata samo dva suplenta na šerijatskih šolah.

Nato govori Pušenjak, ki protestira proti neenakosti, ki je razvidna iz proračuna ministrstva ver. Za pravoslavne je odrejena mnogo večja vsota, kakor za katolike.

Dr. Schneider se pritožuje, da je zapostavljena evangelijska cerkev. Protestira, da se rojstne matice morajo pisati v cirilici, ker je več takih nemških imen, ki se ne morejo pisati v cirilici.

Juraj Petrović zahteva ločitev cerkve od države. Dokazuje, da je sklepanje konkordata protiusustavno in da se s tem daje prednost eni veri pred drugo. Smodej polemizira z izvajanjem poslanca Petrovića. Minister Trifunović ni za ločitev cerkve od države, on se izjavlja za konkordat in si bo prizadeval, da se konkordat sklene. Proračun ministrstva ver je bil izglasovan z 19 proti 3 glasovom.

Sicer pa vlada v političnem življenju veliko zatišje. Pri opoziciji se nadaljuje delo z načrti, da se sondira teren za nove kombinacije in v tej smeri ni nikakih novih momentov. Opozicija si prizadeva priti v stik z vladnimi strankami, ker gredo vse opozicijske stranke, tako one z desnice kakor one z leve, za tem, da se obdrži politična baza, ki je ustvarjena s sporazumom, samo teži se za tem, da se ta baza razširi. Za sedaj se vrše priprave za delovanje v narodni skupščini, ki se bo sestala 29. t. m. Zdi se, da bodo seje našega parlamenta polne življenja. Sedaj je pa vse osredotočeno v delu finančnega odbora.

PRORAČUN PROSVETNEGA MINISTRSTVA.

Beograd, 19. januarja. Sinoči ob 9. je odpotoval v Zagreb minister prosvete Stefan Radić. V Zagrebu ostane samo nekaj dni, ker se mora vrniti v Beograd, ker bo prišel v finančnem odboru na dnevni red budžet ministrstva prosvete. Po vsej priliki bo prišel na dnevni red v petek. Budžet tega ministrstva znaša 1 milijardo 200 milijonov dinarjev, a pričakuje se, da bo še zmanjšan. Minister Stefan Radić je že izvršil potrebne redukcije. Minister prosvete bo podal v finančnem odboru ekspeze in bo podrobneje obrazložil vse postavke.

rajo imeti Srbi odločilen vpliv na ustroj vojske, ker tu so Srbi svoje mojstrstvo dokazali. Toda v upravni službi so pa Srbi za Slovenci in kder bi trdil kaj drugega, ta postavlja dejstva na glavo.

V tem je ravno sila Jugoslavije, da donša vsako pleme v skupno življenje eno posebnost, eno vrlino. Te velike prednosti skupnega življenja Beograd do danes ni videl in zato je nastalo slovensko razočaranje.

To bo raslo, če se Beograd ne iztrezni, to bo izginilo, če se Beograd v pravem času spomni na svojo dolžnost. In »Za-

stava«, ki je glasilo Srbov tostran Drine, bi morala pomagati, da Beograd čimprej spozna svojo napako.

Ne gre za srbsko ali slovensko čast, temveč gre za napredek države, od katere Slovenci nočejo biti razočarani, temveč ki je hočejo biti veseli. Toda Slovenci ne vladajo v državi in zato ne pade na nje krivda za razočaranje, temveč na one, ki imajo močnost, da napake odpravijo.

In prečanska »Zastava« bi morala vse to najprej razumeti!

Vlada štiti falzifikatorje.

Budimpešta, 19. januarja. Za danes je mobilizirana v Budimpešti vsa policija, da prepreči nemire, ki bi utegnili nastati ob otvoritvi parlamenta. Grof Bethlen je sinoči sprejel izdajatelje največjih madjarskih listov in jim sporočil, da se preiskava v falzifikatorski aferi tiče najvišjih interesov Madjarske, ker se v to afero zapletene najvišje vojaške in politične osebnosti. Dalje je grof Bethlen izjavil, da v parlamentu ne bo dovolil razprave o političnem momentu afeje. Tudi pri predsedniku parlamenta se je včeraj vršila konferenca z voditelji strank, kjer pa socialisti in meščanska opozicija niso bili zastopani. Na tej konferenci je grof Bethlen izjavil, da bi bil voljen pristati na parlamentarno preiskovalno komisijo, a to samo s pogojem, da se vse stranke odrekajo debati o tej aferi v parlamentu.

ZADRAVEC, DASI KRIV, NE BO ARETIRAN.

Budimpešta, 19. januarja. Obtožni senat je včeraj odklonil zahtevo državnega pravdnikstva, da se aretira škof Zadravec, in s tem odobril predlog preiskovalnega sodnika, da ostane škof na svobodi. Državni pravdnik je zahteval aretacijo Zadravca, ker je ta zaprisegel falzifikatorje, da ne bodo ničesar izdali.

ANGLIJA ZA USTANOVITEV EVROPSKE REZERVNE BANKE.

Zagreb, 19. januarja. Današnji »Jutarnji list« prinaša vest iz Newyorka, po kateri so po razgovoru z guvernerjem angleške banke finančni krogi izjavili, da obstoji namera, osnovati mednarodno evropsko rezervno banko, ki bi morala biti organizirana po vzoru rezervne banke Zedinjenih držav Severne Amerike. Ta banka bi se ustanovila zato, da se Evropa obnovi in da se na svetovnih tržiščih poveča povpraševanje po proizvodih svetovne produkcije. Banka bi morala dalje preprečevati padanje deviz ter uvajati zlato podlago, oziroma postaviti ves finančni promet na zlato bazo. Ta zlata baza bi se imela z vsemi sredstvi vzpostaviti. Sodijo, da se bo ta načrt začel izvajati najprej v Nemčiji, nato pa v drugih državah. V zvezi s tem bo moralo priti do spremembe Dawesovega načrta. Naš fin. strokovnjak bančni ravatelj dr. Vlada Marković že dve leti v vseh svojih strokovnih člankih zagovarja povratak k zlati bazi.

KONGRES SOCIALISTIČNIH STRANK.

Beograd, 19. januarja. Včeraj se je začel v Beogradu kongres socialističnih strank. Zastopanih je bilo 35 organizacij iz vse države. Kongresu predseduje Vitomil Korać. Navzoča pa sta tudi Nedeljko Košamić, dr. Adžia in Slovenec Uratnik. Podani so bili razni referati: Dr. Topalović je naglašal, da sta zadnji dve leti potekali v znamenju plemenske borbe. Sedaj, ko je sklenjen medstrankarski sporazum, obstoji možnost, da se ojači tudi stranka s socialno kulturnim programom. Poročilo glav. odbora je bilo soglasno odobreno in je odbor dobil absolutorij.

GRŠKA V SLUŽBI ANGLIJE.

Pariz, 19. januarja. Kakor javlja »Chicago Tribune« iz Aten, pripravlja general Pangalos z angleškimi diplomati pogodbo o grško-britanski akciji v primeru, da bi v Turčiji skušali z orožjem reševati vprašanje Mosula. V tem slučaju bi bilo treba luki Pirej in Solun pod angleškim vodstvom pretvoriti v prvorazredni pomorski bazi.

Volitve v delavsko zbornico.

Prvotno je bila naša namera, da o teh volitvah sploh ne pišemo, ker smo mnenja, da bodo ene stranke, ki zastopajo delavstvo, tako uvidevne, da bodo s kompromisom preprečile, da bi tudi volitve v delavsko zbornico razcepile delavske vrste.

To bi bilo tembolj potrebno, ker je delavska zbornica mlada ustanova, ki se more aveljaviti in napredovati le, če delajo za njo vsi delavci brez razlike na strankarsko pripadnost. In danes, ko se govori o odpravi ministrstva za socialno politiko, bi bilo tako zlošno delo delavcev za procvit delavske zbornice še zlasti potrebno.

To bi bilo idealno. Toda, kje so naše slovenske razmere in kje idealnost! Zato vidimo, da so vsi delavski listi samo polni boja zaradi mest v delavski zbornici in da so delavci v zadregi, komu naj zaupajo svoje glavo.

Niti ena kandidatna lista ne odgovarja čisto njihovim težnjam in niti za eno se ne morejo čisto ogreti. In kako tudi? Ves volilni boj za delavsko zbornico jasno priča, da je interes strank postavljen na prvo mesto, do čim je interes delavca zapostavljen. Ne piše in ne govori se o delu in programu Delavske zbornice, temveč samo o napakah nasprotnikov. Iz vsega se vidi, da imajo stranke silen interes in ve se tudi, v čem ta interes obstoji. Na eni strani si hoče vsaka stranka z osvojitvijo delavske zbornice zagotoviti brezplačne agitatorje, na drugi strani pa izpopolniti svoj strankarski aparat.

Samo zato, ker gre v prvi vrsti za strankarske interese, tudi ni mogoče priti do kompromisa niti med socialističnimi skupinami. In vendar bi se po našem mnenju to lahko dosegel kompromis, če bi bilo le malo dobre volje in nekateri ne bi mislili, da morajo vedno le oni komandirati. Med delavskimi vrstami mora vladati strpnost, medsebojno razumevanje ali pa delavci nikdar ne bodo dosegli svojih pravic.

Ves način boja za delavsko zbornico je tak, da mora večina delavstva disgustirati. Nevarnost je zato, da bi delavci ostali doma in ne posvetili volitvam v delavsko zbornico one pažnje, ki jim gre. Zato poudarjamo: Dolžnost vsakogar je, da se volitev udeleži in da po svoji vesti glasuje za listo, ki predstavlja po njegovem mnenju najmanjše zlo, zakaj navdušiti ne more nobena lista.

Boj za delavsko zbornico se v glavnem vrši med listo »Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije« in pa med Jugoslovansko strokovno zvezo. Prvo listo tvori skupina okoli »Delavske politike«, to so Korunovi in Kristanovi socialisti ter bivši komunisti in je nosilec njih liste France Svetek, tajnik, Selo, p. Moste. — Drugo listo pa so vložili pristaši SLS in je nosilec njih liste urednik »Slovenca«, g. Terseglav.

Mislimo, da ne ena niti druga skupina ne odgovarja delavskim težnjam. Prva skupina je imela že leta dolgo delavsko zbornico v svojih rokah in imela je dovolj prilike pokazati, kaj za zna. Toda teh dokazov ni videla javnost. Zagovorniki te liste pravijo v »Delavski politiki«, da ne gre pri sedanjih volitvah ne za Korošca, Žerjavo, Bernota ali Kristana, temveč le za proletariat. Mi pa pravimo, da gre tudi za Korošca, Žerjavo, Bernota in Kristana, ker bodo ti imeli odločilen vpliv na delavsko zbornico, če zmaga ena njihovih list. In zato ne moremo delavcem priporočati ne prve in ne druge liste, še manj pa tretje, ki so jo vložili pod imenom Neodvisne delavske liste samostojni demokratije skupno z narodnimi socialisti. Nosilec te liste je g. Juvan, priporočil pa jo je v »Jutru« g. dr. Žerjav. S tem je menda dovolj jasno povedano, da delavce te liste ne more voliti.

Ostaneta še dve listi. Kot četrta lista je bila vložena lista Jugoslovanske socialno demokratične stranke in je nosilec te liste Miroslav Pevec, rudar iz Skal pri Velenju. Kot zadnja pa je vložila svojo listo Slovenska delavska zveza in sicer kot listo »Slovenskega kmetko-delavskega ljudstva«. Nosilec te liste je inženir Milutin Debelak iz Ljubljane. Lista Peveca je vložena od takojenimovane Bernotove skupine, lista inž. Debelaka pa od radičevcev in samostojnih kmetov.

Tudi ti dve listi nista idealni, vendarle pa mislimo, da prideta najbližje delavskim interesom. In če bi bil dosežen med obema skupinama kompromis in vložena le ena skupna lista, tedaj bi mi brez vsega to listo priporočili.

Tako pa svetujemo delavcem, da volijo eno od teh dveh list. Ker možje, ki bodo na teh listah izvoljeni, bodo kontrola v bodoči delavski zbornici in to bo delavstvu sigurno samo v prid.

Radičev govor v Subotici.

»Gospoda in bratje poljedelci in sestre poljedelke! Čuli ste o cesarju Napoleonu, ki je bil velik po duhu, po telesu pa manjši od mene. Za časa vojne v Afriki je dejal svojih vojakom: »Na vas zro piramide, stare 4000 let.« To je napravilo na vojake tak vtis, da so razpršili Arabce kot pleva. Tu ni nobenih piramid in mi nismo prišli semkaj, da bi se bili. Mi imamo razen Jadrana še eno morje. To morje je banatska pšenica. Kadar ona vzvalovi, je lepša od morja in lepša od piramid, kajti ni bolj zlatega klasa, kot je banat. Kjer ni dalekovidne politike, tam tudi ni ljudskega blagostanja. Toda kmet je dalekoviden. On ne živi kot bankir, ki reže kupone, niti kot delavec, ki živi od sobote do sobote. Kmet korenini globoko v preteklosti ter gleda v bodočnost. Najbolj srečna je ona dežela, ki sloni na temelju seljaštva. Bogastvo ne obstoji v denarju, temveč v ljubezni in poštenju. Vojvodinci ste hitri pri delu, pa tudi pri misli, hitri ste vsi, Madžari, Nemci, Srbi in Hrvati. Ta naša Vojvodina pa ni samo žitnica. Treba je, da bo tudi stalna in dobra gospodinja. Nikdo ni storil v gospodarskem oziru toliko kot vi.

»Davki morajo biti taki, da curljajo in teko, ne pa da se posušijo« — je dejal radikalni poslanec Miletič v finančnem odboru. Tako bo moralo biti! Vojvodinci so osvežili radikalno stranko, ki ima dosti dobrih ljudi. Vojvodinski radikali so prvi rekli: »Tako ne sme iti dalje. Če Vojvodina ne zmore takih davkov, kako naj jih prenese Dalmacija in Hercegovina?« (Buren aplavz.)

Osnovni pouk se mora vršiti v maternem jeziku vsakega naroda. Mi nismo barbari. V naši deželi ni treba nasilja. Osemdeset odstotkov nas je Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsi smo enaki in vsi imamo enake pravice. Nikdo se ne bo več pritoževal, da uganjajo učitelji politiko. Šola je cerkev in hram, kjer so učitelji apostoli, ne pa komisariji in če to nočejo biti, naj gredo. Ljudstvo zahteva lahko roko, ne pa težko Pribičevičevo roko.

Sporazum ni mogel ustvariti čudežev, toda pokazal je pravo pot naše državne politike. To je dogovor, ne pa puškino kopito. Puškino kopito nas ima čuvati pred lopovi, ne pa da bi izročalo nas poštene ljudi lopovom. Puškino kopito bo branilo naše meje, in niti pedi zemlje nam ne bo nihče odvzel. »Dogo-

vor ne ruši hiše« — pravi naš narodni prevor.

Sporazum je najvažnejši dogodek naše politične zgodovine. V ministrskem svetu se mora čuti glas sporazuma in glas seljaške politike. Politika narodnega sporazuma je še začetek.

Madžarski pesnik Petöffy, ki je bil Srb, je zložil pesem »Szozat«, v kateri poje domovini: »Nikjer ni zate mesta, razven onega, ki ti ga pripravi mati domovina.« Dejal je glede Habsburgovcev, da so lopovi. Domovina niso grofi, ki falzificirajo novčance — popi jim pri tem pomagajo — nego domovina je svetinja. Bratje Madžari so bili prožeti leta 1848 z duhom Lajosa Kossuta, a ta duh je balkanska federacija. Svetozar Miletič je dejal Madžarom: »Vi ste otok v slovanskem morju, pazite, da se to morje ne razburka.« Niso ga poslušali, vkovali so ga v verige.

Radič preide nato v svojem govoru na nemško vprašanje in Vojvodini in pravi, da bi Nemci zadolžili Slovence, tudi, če ne bi imeli nič drugega kot Goetheja in Schillerja. Nemci predstavljajo danes najbolj dovršeni tip urejene kulture, ki ustvarja zadovoljstvo in srečo.

»Vi ste Bunjevci mehke duše — je nadaljeval Radič. V vami so hoteli Madžari pomesti, toda vi ste ohranili ikavščino in religijo, toda pravo, ne ono popovski.

S. Radič konča svoj govor s klici kralju in narodu.

Za njim govori Mirko Ivandekić, predsednik bunjevsko-šokaške stranke. Pozdravlja sporazum. Nato govore dr. Krnjevič, dr. Pernar in poslanec Gjuro Rajković, konča pa Radič z vzklikom: »Živio seljaški narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, živelo Njegovo Veličanstvo kralj, živio Nikola Pašić!«

Glumači — Povratak. Danes zvečer se pojeta v operi za red C zadnjikrat v abonmaju operi Glumači in Povratak. V operi Glumači poje Cana tokrat gost g. Zdenko Knittl. — Ostale vloge so v isti zasedbi kakor pri dosedanjih predstavah. — Vrstni red totedenskih opernih predstav se je moral spremeniti in to vsled tega, ker je sodelovanje muzike Dravske divizijske oblasti v soboto nemogoče. Zato opozarjamo abonente reda E, da bo njihova predstava v sredo dne 20. t. m., abonenti reda A imajo predstavo v petek 22. in abonenti reda B v soboto 23. t. m.

Skandal postaja vedno večji.

TUDI HORTHYJEV SIN IN SVAK ZAPLETENA V AFERO.

Objava Jankovičevega dnevnika potem »Matinac« je madžarske falzifikatorje in njih protoktorje zadela v živo. Jankovičev dnevnik dokazuje, da ni afera niti primeroma razčiščena in da morajo biti v afero zapleteni še razni drugi ljudje, da je kratkoma vsa madžarska gospoda za ponarejanje bankovcev znala.

Zanimivo je to, da je skoraj istočasno, ko je Windischgrätzov tajnik Raba obdolžil generalnega ravnatelja poštne hranilnice Barozza skrivnice, izpovedal isto o njem tudi v Haagu zaprti Jankovič. Krivda Barozza je s tem jasno dokazana in kljub vsemu obotavljanju oblasti bo moral tudi Barozz v ječo.

Jankovič v Haagu je poleg Barozza izdal tudi druge skrivnice. Tako škofa Zadravetza, Horthyjevega pobočnika Magaskazyja in še fa Horthyjeve kabinetne pisarne.

Sedaj pa se je dognalo, da sta Raba in Jan-

kovich izdala še dve osebi, katerih pa se madžarski listi ne upajo omeniti. To sta Horthyjev sin in njegov svak, poslanec Julius Fay. Obe imeni krožita v budimpeštanski družbi, čeprav dela Horthy z vso silo, da bi izbrisal vsako sled in da bi Francozi odnehali od zahteve popolnega razčiščenja afera.

TODA FRANCOZI NE ODNEHAJO.

Dnevno ponavljajo svojo zahtevo, da se mora preiskava izvesti do konca. Doznava se, da je francoski poslanik Clichaut bil v svojem intervjuu mnogo bolj oster, kakor pa so pisali madžarski listi. Toda ustavitve »Vilaga« je tako preplašila madžarske liste, da se ti ne upajo omeniti onih imen, ki jih je omenil francoski poslanik.

ŠKOF ZADRAVETZ.

Državno pravdnštvo je že zahtevalo aretacijo škofa Zadravetza in bo sedaj o tej zahtevi sklepalo sodišče. Krivda Zadravetza je

dokazana in listi so že objavili besedilo prissege, s katero so se falzifikatorji obvezali, da molče o aferi. Tudi način izvršitve prisega je že znan.

Značilno za postopanje madžarskih oblasti je, da je Raba že pred desetimi dnevi izpovedal o skrivni Barozza, da pa je preiskovalni sodnik osem dni o stvari molčal. Šele poročilo iz Haaga o enaki izpovedbi Jankoviča je prisililo sodnika, da je zasljal tudi Barozza.

BOJNA NAPOVED SOCIALNIH DEMOKRATOV BETHLENU.

Izvrševalni odbor parlamentarnega kluba madžarske socialno demokratične stranke je sprejel sledečo resolucijo:

»Stranka izjavlja, da ne bo zastopala na medparlamentarni konferenci o falzifikatorski aferi, ker je pregledno njeno nezaupanje vladi. Izvršilni odbor socialnodemokratične stranke je mnenja, da še niso izsledeni vsi krivci in da tudi še ni razčiščeno ozadje vse afera in da sedanje postopanje ne nudi nobenega jamstva za popolno razčiščenje afera. Socialno demokratična stranka je od vsega početka opazovala postopanje vlade z nezaupanjem in to nezaupanje tudi opetovano javno izrazila. Stranka prevzema za svoje postopanje popolno odgovornost, toda tudi vlada je odgovorna za izvršene zločine in pa vladni režim, ki je te zločine omogočil.

Socialno demokratična stranka je dalje sklenila, da bo zahtevala imenovanje posebne 25 članske parlamentarne komisije, ki bi imela nalogo razsvetliti politično ozadje te afera.

BETHLEN GROZI OPOZICIJI S SODIŠČEM.

Madžarska vlada je izdala poseben komunique, v katerem trdi, da nima nobene zveze s fašisti. Za to »kleveto« da bo poklicala krivce pred sodišče na odgovornost. Nihče nima pravice dvomiti v iskrenost vlade. — Spremenjeno postopanje opozicije dokazuje, da ni več njen glavni cilj ugotovitev resnice, temveč politična izraba afera. Tega pa vlada ne bo trpela in opozicija se moti, če misli, da more motiti vlado v njenem delu z intrigami in raznimi mahinacijami.

Bravo, gospod Bethlen! Kar vse zapreti, ki ne verujejo v angelsko čistost vaše vlade! Toda, kje boste dobili zapore, da spravite v nje večino madžarskega naroda, je drugo vprašanje.

POSLANIK — FALZIFIKATOR.

Iz dnevnika polkovnika Jankoviča je razvidno, da je bil tudi berlinski madžarski poslanik Kanyia aktivno udeležen pri falzifikatorski aferi. Tako si je pridobila madžarska vlada žalostno slavo, da je v visoko diplomacijo uvedla tudi falzifikatorje. Berlinski »Vorwärts« zahteva zato, da nemška vlada zahteva odpoklic Kanyije, če je že madžarska vlada tako netaktna, da ne odpokliče sama Kanyijo. Vendar ne more falzifikator ostati zastopnik države.

MADJARSKA NESRAMNOST.

Honvedski minister grof Czaky se je komendendar povrnul v Budimpešto, ker je menda dobil zagotovilo, da bo njegova sokrivda potlačena. Po povratku je sprejel nekega madžarskega novinarja in mu izjavil, da je falzifikatorska afera posledica balkanizacije Madžarske vsled mirovne pogodbe. Dobra je ta! Niti v eni balkanski državi ni bilo falzifikatorske afera, ki je madžarska gospoda specialiteta. Sedaj bi pa hotel gospod grof Czaky vsled lastnega greha psovati Balkance. — Bi bilo le dobro, če bi bil g. Ninčić malo bolj energičen.

Politične vesti.

— Niso vzdržali. »Nova Pravda« piše, da je neodvisna delavska lista edina res neodvisna lista. To piše »Nova Pravda«, pa čeprav je par dni prej napisal dr. Žerjav za to listo zelo toplo priporočilo. Mislimo, da je odveč vsaka beseda o neodvisnosti liste, ki jo priporoča šef SDS. — Pri tej priliki bi spomnili na nekdanje boje NSS s SDS. Kako so grmeli, kako so kričali — sedaj pa skupno s SDS v boj za delavsko zbornico. Da je NSS ravno v delavskem vprašanju najprej dosegla sporazum s SDS, je nad vse značilno. Mislimo, da idealisti v NSS tega sporazuma niško ravnateljstvo. Nato je sprejel novinar mnogih aglinih narodno-socialističnih agitatorjev, ki so vzdržali tudi najtežje čase boja, ko pa vodstvo stranke ni vzdržalo.

— Minister Krsta Miletič o vladi in radikalni stranki. Novi železniški minister Krsta Miletič je bil v Zagrebu in pregledal železniško ravnateljstvo. Nato je sprejel novinarje in jim podal nekaj izjav o vladi in radikalni stranki. Delo vlade se razvija normalno in v vladi ni nesoglasij, kar se vidi že iz dela v finančnem odboru, kjer oboje vladni stranki složno delujeta. Vesti o nesoglasjih v radikalni stranki so pretirane in neresnične. Te vesti imajo samo ta namen, da bi napravile vtis, ko da mora radikalna stranka vsled notranje krize iz vlade. Toda radikalna stranka je najmočnejša stranka, enotna in vsak dan močnejša. To se najbolj vidi iz njenega napredovanja v prečanskih krajih. Če pride včasih do nesoglasij med radikalnimi poslanci, ni nobeno čudo, ker je le prenaravno, da pri velikem številu poslancev niso vsi vedno enega mnenja. Moram reči, da ni v radikalni stranki nikogar, ki bi hotel iti svojo pot. — Optimistično mnenje ministra Miletiča je sicer razumljivo, toda tako idealne sloge tudi v radikalnem klubu ni.

— »Delavska politika« pravi o Pribičevičevem shodu: »Pribičevičev govor se najbolje karakterizira takole: za sedanje vlado je vedel vse polno dobrih nasvetov in priporočil. Zakaj pa takih nasvetov ni uveljavil v narodnih blokih, ta odgovor je ostal Pribičevič navzočim dolžan. Zagotavljanje o ustavnih političnih pravicah uradnih in učiteljska je živo nasprotovala dosednji vsakokratni vladni politični akciji samostojnih demokratov... Pribičevičev govor, zgrajen na kritiki radikalno-radičevske vlade, občinstvu nepri-

ljubljenih dispozijskih fondov itd. bo dal dovolj snovi nesamostojnim strankinim agitatorjem. Brez haska pa ne bo ostal ta govor za idejne propagatorje (Kaj ima tudi te SDS? Op. ured.) strankinih načel — in to je najbolj pasivna stran večrajšnjega Pribičevičevega govora.

— Silno imeniten je moral v resnici biti Pribičevičev govor, ker drugače ga Pribičevič na banketu ne bi bil še enkrat ponovil. Ali pa so samostojni demokrati tako navdušeni, da morajo slišati vsako stvar dvakrat?

— 7000 ljudi da je bilo na Pribičevičevem shodu v Ljubljani, pravi »Slovenski Narod«, ki se je ravno za polovico zlagal. Sicer pa bodo že se volitve pokazale, kako raste SDS in potem bo mogoče tudi »Slovenski Narod« spoznal, kako se smeši, ko tako neresno pretirava.

— Balkanska politika sovjetske Rusije in Anglije. »Izvestja« pišejo: Prizadevanja Anglije za sklenitvijo balkanskega garancijskega pakta ne izvirajo iz angleške miroljubnosti, temveč iz stremljenja, razširiti angleški vpliv tudi na balkanske države. Angleška inspiracija balkanskega Locarnskega pakta je najtesnejše združena z delovanjem Chamberlaina v Rapallu. K angleško-italijanskemu sodelovanju je pritegnjena tudi Grčija, ki je že preje postavila svojo mornarico pod angleško kontrolo. Sedaj skuša Anglija okrepi svoj vpliv na balkanske države in preprečiti njih zblizanje s Turčijo. Pri tem skuša Jugoslavijo preplašiti pred sovjetsko-turško-jugoslovensko zvezo, kateri da je bil namenjen »obisk« Rušdi beja v Beogradu. »Izvestja« so prepričana, da je z ozirom na velika medsebojna nasprotja balkanski garancijski pakt nemogoč, kar je sicer potrdil tudi dr. Ninčić. Približanje Anglije Grčiji mora nujno povzročiti, da bo v solunskem vprašanju Anglija podpirala Grčijo, kakor je enako gotovo, da mora italijansko-angleško zblizanje Jugoslaviji v jadranskem vprašanju samo škodovati. Balkanski garancijski pakt je nemogoč, ker niso preočito pečat, da je narejen v Angliji.

— Razorožitvena konferenca odložena. Potrjuje se, da je pripravljala konferenca, ki bi se imela začeti 15. februarja, odložena do vstopa Nemčije v Zvezo narodov. Glavni vzrok odložitve pa je v tem, ker niso še vse države imenovale svojih delegatov in ker se še niso mogle za konferenco zadostno pripraviti. Tudi se polaga važnost na to, da bi se razorožitvena konferenca vršila šele tedaj, ko bo razčiščeno vprašanje soudeležbe Rusije na konferenci.

— Nova nemška vlada. Pogajanja dr. Luthera za sestavo nemške vlade so končala uspešno. Po vsej verjetnosti bo nova vlada sestavljena sledeče: državni kancelar dr. Luther, notranji minister demokrat dr. Koch, zunanje ministrstvo dr. Stresemann (ljudska stranka), gospodarstvo kölnski bankir Bürgers (centrum), finance Reinhold (demokrat), ki je bil dosedaj saški finančni minister, justica dr. Marx (centrum), vojni ministerstvo dr. Gessler (demokrat), promet dr. Krohne, javna dela dr. Brauns, prehrana dr. Hess in pošte dr. Stingel.

— Angleško-italijanska pogajanja za odplačilo italijanskih dolgov ne napredujejo tako ugodno, kakor se je v Italiji pričakovalo. Angleški listi pišejo, da so bili angleški krogi razočarani, ko je conte Volpi sporočil italijanski predlog.

— Italija se oborožuje. Vojni proračun Italije je bil zvišan za 402 milijona lir.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

19. januarja, torek, zaprto.

20. januarja, sredo: Obrt gospe Warrenove, premijera. Izven.

21. januarja, četrtek: Henrik IV. Red F.

22. januarja, petek: Krpan mlajši. Red D.

23. januarja, sobota: Periferija, delavska predstava. Izven.

24. januarja, nedelja: Eva, ljudska predstava. Izven.

25. januarja, ponedeljek: Zvezdave ženske. R. B.

26. januarja, torek: Zvezdave ženske. R. B.

27. januarja, sredo: Zvezdave ženske. R. B.

28. januarja, četrtek: Zvezdave ženske. R. B.

29. januarja, petek: Zvezdave ženske. R. B.

30. januarja, sobota: Zvezdave ženske. R. B.

31. januarja, nedelja: Zvezdave ženske. R. B.

1. februarja, ponedeljek: Zvezdave ženske. R. B.

2. februarja, torek: Zvezdave ženske. R. B.

3. februarja, sredo: Zvezdave ženske. R. B.

4. februarja, četrtek: Zvezdave ženske. R. B.

5. februarja, petek: Zvezdave ženske. R. B.

6. februarja, sobota: Zvezdave ženske. R. B.

7. februarja, nedelja: Zvezdave ženske. R. B.

8. februarja, ponedeljek: Zvezdave ženske. R. B.

9. februarja, torek: Zvezdave ženske. R. B.

10. februarja, sredo: Zvezdave ženske. R. B.

Dnevne vesti.

KDO JE DAL NASLOVE?

Te dni je bil vsem služkinjam poslan Kristanov »Zenski list«. Poslan je bil tudi takšnim, ki so komaj par tednov v Ljubljani in ki nimajo prav nobene zveze s socialističnimi organizacijami.

Nastane vprašanje, kdo je dal Kristanove »Zenskemu listu« naslove teh služkinj. Po vseh okoliščinah je mogoč Kristanov »Zenski list« dobiti naslove le pri uradu za zavarovanje delavcev.

Ker je jasno, da ne more urad za zavarovanje delavcev nobenemu listu storiti te usluge, zato zahtevamo, da se v tej stvari uvede preiskava in da se pokliče na odgovornost vse, ki bi mogli zagrešiti to neodpustljivost.

— **Priprave za novo železniško tarifo.** Prometno ministrstvo je uvidelo, da sedanja železniška tarifa nikakor ne odgovarja stvarnim potrebam gospodarstva. Zato se je odločilo, da izdelava popolnoma novo. Člani tarifnega odbora so že imenovani. Prva seja tarifnega odbora se vrši še tekom tega meseca.

— **Pravilnik za invalidski zakon.** V soboto se je vršila v ministrstvu za socialno politiko daljša konferenca, na kateri se je pretresal podrobno in definitivno nov pravilnik za izviševanje invalidskega zakona.

— **Direktna telefonska zveza** je vzpostavljena med Jesenicami in Trstom ter med Jesenicami in Gorico.

— **Opičja afera v Jugoslaviji.** Pravoslavni duhovniki v Črni Travi v Srbiji so ovadili tamkajšnjega učitelja Karadžića, ker se je javno izrazil, da izvira človek od opice. Zdi se, da bo zavzela stvar večje dimenzije ter bo imelo sodišče v Vranju priložnost za znanstveno razpravljanje o darvinizmu, kajti derviši v Črni Travi zastopajo stališče, da ogroža Karadžić s takimi trditvami vero, moralo in — državo. Pa naj še kdo reče, da nismo napredni, ko smo prišli že tako daleč kot — Amerikanci!

— **Kratka ženska krila na Grškem.** Ker je napovedal krepkosti Pangalos ferman zoper sicer po vsem kulturnem svetu priljubljena kratka ženska krila, so pričakovali policiji kozmopolitskega in po svoji eleganci slovečega Soluna v petek z veliko nestrpnostjo povelja, da prično meriti ženska krila in zapirati Evine hčere, katerih krila bodo segala višje kot 30 cm od tal. Pripravljeni so bili vsi policijski veterani — mlajšim namreč delikatne naloge nočejo poveriti, ker se boje zlorabe. Čakali so zaman: Povelja ni bilo. Zato namerava izdati solunski policijski prefekt na svojo pesi specialno odredbo zoper moderno žensko nošo. Tujke, ki se ustavijo samo za par dni v Solunu, bodo izvzete. Pač pa se bodo morale na zahtevo policaja legitimirati in pokazati polne liste.

— **Nemorálnost v italijanskih plesnih šolah.** Nedavno so razkrili, da sta cvetela v milanskih modernih plesnih šolah sodovništvo in prostitucija. Te dni je prišla pa tudi nepoljska policija na sled, da je cvetela v tamkajšnjih dancinških trgovina z ljubeznijo. Aretirano je bilo veliko število devotok, med njimi mnogo mladoletnih.

— **Čehoslovaški državni dolgovi.** V klubu industrijev v Pragi je imel te dni ravnatelj »Živnostenske banke« Pilač predavanje o čehoslovaških državnih dolgovih. Po njegovih izjavah dosegajo ti dolgovi svoto 34 milijard Kč. Od te svote odpade 21.800 milijonov na dolgoročne dolgove, 5500 milijonov pa na kratkoročne.

— **Turški promet na Dunaju.** V decembru lanskega leta je prispelo na Dunaj 36.107 tujcev. Od teh je bilo 5561 Čehoslovakov in 1743 Jugoslovancev.

— **Velikanski spomenik Don Quihote-u** postavi plemenitemu vitezu de la Manche in njegovemu opodi Sancho Panzi njuno »rojstno mesto«. Don Quihote bo dosegel, sedeč na konju, višino 50 metrov, Sancho Panza bo, stoječ poleg svojega gospoda, visok 30 m, na koncu sulice bo nosil svetilko, ki bo gorela noč in dan. Načrt je gotov. Za zgradbo spomenika manjka samo še denar. Stroški so preračunjeni na 5 milijonov dolarjev. V El Tobosu so prepričani, da bodo dobili to svoto potom mednarodne kolekte v par mesecih.

— **Nestor čehoslovaških historikov umrl.** Iz Prage poročajo: Te dni je umrl v Pisku nestor čehoslovaških zgodovinarjev dr. Avgust Sedlaček. Star je bil 82 let.

— **Monarhistična kmetska stranka na Poljskem.** V czenstohovskem okraju je ustanovil bivši poljski poslanec radikalne ljudske stranke Kwiatowski prvo kmetsko monarhistično stranko, ki izdaja tudi lasten časopis.

— **Kako časte drugod zaslužne duševne delavce.** Te dni je obhajal v Oslu slavni komponist Kristian Sinding sedemdesetletnico. Po vsej državi zbira denar za častno darilo. Samo v Oslu so nabrali doslej 30.000 kron. Ves dan so se privalili gratulanti v komponistovem stanovanju. Zvečer se je vršil v vseučiliški avli koncert, na katerem so se proizvajale izključno njegove skladbe. Občinstvo mu je prirejalo navdušene ovacije.

— **Einstein na Angleškem odlikovan.** Iz Londona poročajo: Kraljevska astronomska družba je podelila profesorju Einsteinu kot avtorju relativitetne teorije zlato kolajno.

— **Mussolinijevi naslovi in funkcije.** Rimski uradni list objavlja kraljevski dekret, s katerim se podeli Mussoliniju v smislu pred kratkim sprejetega zakona naslov »šef vlade, prvi državni minister«. Obenem se imenuje Mussolini definitivno za ministra zunanjih zadev, vojne, mornarice in zračnega brodogradstva. Doslej je upravljal ta ministrstva provizorično. Listi zatrjujejo, da je združitve vseh treh vojaških ministrstev v eni roki preludij za unificiranje teh treh ministrstev.

— **Papež odlikoval žida.** Sedmograški škof grof Majlak ima že več let za pravnega zastopnika advokata dr. Zemenyja, katerega, — dasi ni samo žid, temveč celo predstojnik židovske cerkvene občine — tako časti, da mu je izposloval pred kratkim papeški red. Pa-

pež je poslal advokatu poleg reda celo svojo sliko.

— **Velik protestni shod radi preganjanja psov na Dunaju.** Pred kratkim smo poročali, da so uvedli na Dunaju tako visok pasji davek, da ga mnogo prijatelj psov ne zmaga, vsled česar roma dan za dnevom tako veliko število psov v smrt, da je živalska »mrtvašnica« prenapolnjena s kadavri. Naknadno se je izvedel motiv zvišanja pasjega davka: Dunajska mestna občina hoče pse restringirati na minimum in sicer v prvi vrsti zato, ker jih smatra za nevarne prenašalce bakterij. Radi tega je sklicalo dunajsko društvo za varstvo živali te dni dva velika protestna meetinga. Številni govorniki so občino ljuto napadali ter zagrozili, da prirede, če se odredba ne preklicuje, spomladi s svojimi psi demonstrativen obhod, kakršnega Dunaj še ni videl.

— **Prva ciganska šola na Angleškem.** Iz Londona poročajo: V nekem brezovnem gozdiču je otvoril neki Anglež cigansko šolo. Šola se nahaja sredi ciganskega taborišča ter je prenosljiva. Sprva so gledali cigani nepovabljenega in nezahajenega učitelja nezaupljivo in nejevoljno, v par dneh pa si je pridobil zaupanje in respekt, tako da ga smatrajo sedaj za neke vrste Salomona ter ima toliko učencev, da je izjavil, da bo moral šolo razširiti.

— **Prisilno italijaniziranje rodbinskih imen v provinci Trient.** Te dni je bil izdan v Rimu kraljevski dekret, ki določa: Rodbine v provinci Trient, katerih imena so bila prvotno italijanska ali pa latinska, a so bila pozneje prevedena ali spačena, imajo recipirati zopet imena v prvotni obliki. Pravtako se imajo pretvoriti v prvotno obliko vsa rodbinska imena krajevnega izvora ter plemiški naslovi, ki so bili prevedeni na druge jezike ali pa popačeni. Prevedbe bo izvedel trientski prefekt potom dekretov. Kdor se bo posluževal kljub dekretu še nadalje svojega imena v sedanji obliki, bo kaznovan z denarno globo 500 do 5000 lir.

— **8000 let star grob egiptovskih kraljev.** V Kairu pričakujejo z veliko napetostjo otvoritev groba kralja Snofruja. Grob je star 8000 let ter vsebuje, kot se zatrjuje, zaklade ogromne vrednosti.

— **Veliko darilo praškemu Narodnemu muzeju.** Knjižnica Narodnega muzeja v Pragi je dobila te dni od založništva M. Urbanka rokopise Smetaninih simfonij »Višegrad«, »Vltava«, »Sarka«, »S čeških logov in gajev« ter »Tabor in Blaník«. Na ta način je prišel praški Narodni muzej v posest originala celega ciklusa »Moja domovina«, rokopise »Prodane neveste«, »Libuše« in »Poljuba« poseduje praški Narodni muzej še davno. Ti rokopisi so danes ogromne vrednosti. Pozneje se najbrže izroče Smetaninemu muzeju.

— **Promocija.** V soboto je bil promoviran na ljubljanski univerzi za doktorja prava avskultant mariborskega okrožnega sodišča Alojzij Čampa.

— **Inženjerski izpit** je položil na elektrotehničnem oddelku tehniške fakultete v Ljubljani Pavel Lavrenčič.

— **Eksplozija granate.** Blizu Prištine so našli trije kmeti dve granati. Ker so se hoteli polastiti smodnika, so položili eno na skalo in bili z drugo po njej. Granata je eksplodirala ter ubila vse tri kmete in več ovac.

— **Dva velika požara.** V petek ob 20.30 je izbruhnil v državni zalogi tobaka v Pulju požar, ki se je razširil s strahovito nagljo. Kljub vsemu naporu ognjegašev, ki so jih podpirali tudi vojaki italijanske vojne mornarice, je uničil požar vse skladišče. Škoda znaša 25 milijonov lir. — Isto noč je uničil velik požar znameniti historični hotel »Frortena« v Ambergu. V hotelu se je nahajalo 300 gostov, ki so zbežali vsi, večino na pol oblečeni na mrzlo ulico. Hotel je pogorel z gradom vred do tal. Škoda znaša 2.000.000 dolarjev.

— **Zanimiv slučaj avtosugestije.** Te dni sta prinesla delavec Mirko Čajevac v Zagrebu in njegova žena k zdravniku svojega dvehletnega sina ter trdila, da se je zastrupil z rezanci iz pokvarjene moke. Predno je mogel zdravnik otroka, ki je bil preje tako krepak, da je dobil na razstavi prvo darilo, prav preiskati, je otrok umrl. Oče in mati sta povedala, da sta tudi onadva, takoj ko sta videla, da je otrok obolel, močno bruhala. Preiskava je ugotovila, da je umrl otrok na pljučnici ter je bila moka popolnoma nepokvarjena in sta zakonska Čajevca bruhala in obolela samo vsled avtosugestije.

— **13letni bandit in njegova 12letna ljubica.** Lucien Janny, 13 leten pariški gamin (cestni pobal), je imel že par mesecev razmerje z 12letno frkljo, trgovsko službenko. Lucien Janny, galantni kavalir je hotel kupiti svoji oboževanki uhane, ki bi bili veljali 25 franconov. Ker ni mogel dobiti denarja drugače, se je domislil kot stalen obiskovalec kina roparske scene ter jo kopal. Povabil je svojega znanca, 14letnega Menuja, ki je inkasiral denar za svoje brata mesarja v neko samotno pariško predmestno ulico za ograjo mestnega stavbišča. Tam ga je pričakal v družbi dveh tovarišev v starosti 16 in 17 let, ga zadavil s šalom svoje ljubice, nakar ga je troperesna detelja oropala. V njegovi torbi so dobili 250 franconov. Mladi zločinci so bili isti dan izsledeni. Lucien Janny je priznal brez oklevanja. Izjavil je, da obžaluje samo to, da sta odnesla njegova tovariša večji del plena, tako da je dobil on samo 15 franconov.

— **Zaradi fanta sta se sprli vasi Illok v Slavoniji** kmetski devotki Katica G. in Mara K. Nekaj časa sta se srdito prepirali, nato sta si skočili v lase. Med pretepom je potegnila Katica nenadoma nož ter oklala svojo konkurentinjo po glavi. Mara so prepeljali težko poškodovano v bolnico, Katico pa v zapor.

— **Zlato v gosjem želodcu.** V Breadfordu na Angleškem je ustrelil neki lovec divjo gos. Na svoje veliko začudenje in prijetno iznenađenje je našel v njenem želodcu kepo čistega zlata. Gos je priletela nedvomno iz kakšnega kraja v inozemstvu, kjer se je hranila s kako stvarjo, ki vsebuje zlato.

— **Slabo izdelan kovan drobiž?** Poroča se nam: Te dni je vrgel plačilni natak v neki ljubljanski kavarni komad novega kovanega drobiža za 50 para ob mramornato mizo. Novec se je pri tem razcepil na dve polovici.

Ljubljana.

1— **Vabilo na glavno skupščino društva »Pravnika«.** XXXVI. redna glavna skupščina društva »Pravnika« se bo vršila na dan 1. februarja 1926 v sobi št. 79 sodne palače v Ljubljani, ob 5. uri popoldne. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in preglednikov. 2. Volitve odbora in preglednikov. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

1— **Udruženje jugoslovenskih inženjerov in arhitektov** — sekcija Ljubljana vabi na 5. strokovno predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 22. januarja 1926 ob 20. uri v družabnem lokalu Sekcije v II. nadstropju Kazine (vhod s Kongresnega trga). Predaval bo g. dr. ing. Alojz Kral »O visokovrednem konstruktivnem železcu«. Vabljeni so vsi člani in po njih vpeljeni gostje.

1— **Srbohrvatski tečaj** priredi Simon Gregorčičeva knjižnica. Prilagase sprejemata in vsa potrebna pojasnila dajeta: g. Albin Turk, trgovec, Prešernova ulica št. 48 vsak dan in knjižnica sama ob poslovnih dneh t. j. nedeljo od 10.—12. ter torek in petek od 17.—19. ure Vidovdanska cesta št. 2, dvorišče. Ker se začne tečaj že 25. t. m., hitite s prijagasi.

1— **Društvo drž. policijskih namestencev** v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v sredo dne 3. februarja 1926 ob 16. uri v sobi skupne kuhinje na poveljstvu straže, v četrti dne 4. februarja 1926 ob 19. uri pa v salonu kavarne »Leon« v Kolodvorski ulici št. 29, kamor se vabijo osobito vpokojeni člani in določeni delegati podružnic. — Predsedstvo.

1— **Državna borza dela v Ljubljani.** V času od 1. do 9. januarja 1926 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 49 službenih mest. 159 oseb je iskalo dela, v 31 slučajih je borza posredovala z uspehom in 39 oseb je odpotovala.

1— **Gremij trgovcev v Ljubljani** opozarja vse one člane, kateri imajo pravico točiti alkoholne pijače, da v zmislu čl. 82., 83., 84. in 105. pravilnika o gostilnah, kavarinah in ostalih obratovnicah z alkoholnimi pijačami (Ur. list 83/25.) zaprosijo pri obrtni oblasti za potrdilo o izpolnitvi pogojev iz čl. 82. Oni pa, kateri si so pridobili pravico točiti alkoholne pijače po 19. decembru 1923 morajo zaprositi pri velikem županu potom obrtne oblasti tudi za **osebno pravico** v zmislu čl. 84. točka 1. Prošnjo je vložiti najkasneje do 31. 1. 1926 nasprotno nastopijo posledice čl. 105. gorenjega pravilnika, t. j. izguba pravice točiti pijače.

1— **Vreme v Ljubljani.** Predvčerajšnjim ob 17. je nehale snežiti. Včeraj je bilo ves dan pusto megleno vreme. Med 19. in 20. je zapadlo za prst snega, nakar je zopet nehale snežiti. Danes zjutraj je ležala po ljubljanskih ulicah zopet gosta megla. Temperatura je bila danes kot včeraj zjutraj — 4°. Snega, kot smo že poročali, ni zapadlo dosti, sedaj, ko se je vsedel, ga je kakih 20 cm. Mestni občini je pa povzročil kljub temu velike izdatke. Železniški promet se vrši pri nas kot po vsej Jugoslaviji redno in brez posebnih zamud.

MRAZ, SNEG IN VIHARJI.

Se nekaj podrobnosti o vremenskih katastrofah zadnjih dni:

Po nestanovitnem vremenu je začelo v petek dopoldne na Dunaju tako močno snežiti, da je zapadlo tekom prve pol ure 10 cm snega. Nato je sneg nekoliko prenehal, zato pa je pritisnil močan veter, ki je je nagomilil sveži sneg mestoma v cele barijere. Vsled tega je bil velikomestni promet v trenutku občutno oviran. Na postajališčih cestne železnice se je gnetlo na stotine ljudi. V akcijo je stopila takoj cela armada snežnih plugov, ki pa snežnemu metžu ni bila kos. S težavo se je vzdrževal promet do okrog 11, nakar se je jel promet mestoma ustavljati: Odpovedala je podzemna električna napeljava, tramvajске tračnice so poledenele. Ob tri četrt na 12. ponoči so ugasnile v tramvajskih vozovih vse luči. Z velikim naporom so polagoma očistili proge, tako da se je pripeljal ob 1. zjutraj zadnji voz v remizo. Snežni plugi so delali vso noč. Pri čiščenju prog je bilo zaposlenih poleg uslužbencev 6158 delavcev, okrog 4000 delavcev pa je poslala mestna občina na ceste, da so odmetavali in odvažali sneg. Za brezposelnost je bil vesel dan. Ko so se Dunajčani zjutraj prebudili, je bil promet zopet vzpostavljen, trotoarji povsodi očisti.

Vlaki so imeli večje in manjše zamude. Po vsej Angliji je vladal občuten mraz. Po londonskih ulicah se je vršil promet v polžnem tempu. V akcijo so morali stopiti snežni plugi.

V Milanu, kjer je visok sneg 45 cm, je padla na stekleno streho neke dekleške šole velika množina snega, ki je razbila šipe. V lokalu je bilo vse polno učenč in pripetila bi se bila lahko velika nesreča. Po čudnem naključju pa so poškodovani drobič stekla samo pet učenč tako, da so jih morali prepeljati v bolnico, od teh je samo ena tako težko poškodovana, da bo morala ostati v bolnici dalje časa, ostale štiri so obvezali in zopet odpustili. Streha neke barake, v kateri se nahaja kino, se je vsled teže snega udrila. K sreči v lokalu ni bilo ljudi.

V severoitalijanskem gorovju so imeli v soboto 22. mraza. V Cortini je visok sneg 60 cm, v gorovju Pistoje nad 70, tako da so odrezani nekateri kraji od prometa.

V Parizu je kazal toplomer 4° mraza. Snežilo je tako močno, da je bil prekinjen zračni promet z Londonom.

Ob Barcelonski obali je besnelo silno neurje. Morje je odneslo 200 ribiških barak. Ambulančni avto, ki je prihital na pomoč, je doletela enaka usoda.

Severne dele Tunisa je pustošil te dni silen orkan, ki je sipal na mesta in vasi cele hribe peska. Mestoma je bil ustavljen ves promet.

CIRKUSKI AKROBAT IN PRINCEZINJA.

Pred par dnevi so objavili listi kratko policijsko notico o aretaciji dozdevnega dunajskega plesnega učitelja Zdenka Kuhna, ki je bil prijet v Parizu radi ponesrečenega poizkusa izsiševanja. Obdolžen je bil, da je dal pisati po nekem svojem komplicu neki francoski markizi pismo, v katerem ji je grozil z razkritji, če mu ne pošlje večjo svoto denarja. Markiza je vložila ovadbo, nakar je izšla v aretirala policija nekega moža temne preteklosti.

Za lakoničnim poročilom se skriva pustolovski roman, ki se je odigral v nekem elegantnem plesnem lokalu v Elisées-jih.

Več mesecev je trajalo. Dan za dnem se je pripeljal okrog petih popoldne pred lokal eleganten avtomobil, iz katerega je izstopila izredno elegantna dama, princesinja R., bogata vdova, katere vila v Neuillyju je bila znana kot shajališče najboljših pariških družbe. Med njenimi oboževalci v lokalu je bil mlad mož. Po robustni rasti se je zdel atlet. Kot izbozen plesalec je bil stalni partner dame na plesih. Zahajal je ž njol tudi v gledališče. Dami se je predstavil kot Alef Adjali aga ter pripovedoval, da je pravzaprav sin Izmed paše ter se mudi iz gotovih vzrokov inkognito v Parizu. Princesinja ga je povabila parkrat tudi v svojo vilo.

Nekega dne je sin Izmed paše izginil. Dama je našla drugega partnerja za ples. Na svoje veliko začudenje pa je dobila na Novega leta dan od izginulega častilca pismo iz Dunaja.

»Če mi ne pošleš nemudoma na Dunaj po ste restante 10.000 franconov, bom obvestil tvojo rodbino o najhujših odnosajih. Laganje in izgovori Ti ne bodo nič pomagali. Portir hotela, v katerem sva skupaj stanovala, bo potrdil moje navedbe pod prisego. Sicer Ti pa moram nekaj priznati: Ne pišem se Alef Adjali aga. Tudi nisem sin Izmed paše. Te naslove sem si prilastil, ker poznam Tvoje predsodke.«

Princesinja je bila ogorčena. Grožnje Zdenka Kuhna, ki se je podpisal s svojim pravim imenom, so ji bile nerazumljive, ker je bilo njeno razmerje — vsaj tako trdi ona — čisto nedolžno. Nič drugega ni bilo med njima, kot da sta zahajala skupno na ples in v gledališče.

Ker princesinja na pismo ni takoj odgovorila, se je oglasil dva dni pozneje Zdenko pri telefonu ter jo pozval, da mu prinese drugi dan denar na določen kraj v Parizu. Poziv je končal seveda zopet z grožnjo.

Prestrašena princesinja je šla takoj na policijo. Tam so ji svetovali, naj nese denar mirno na določen kraj, številke bankovcev naj si pa notira.

Naslednjega dne je bil na določenem kraju aretirán neki Zdenkov prijatelj, ki je fingiral veliko začudenje, češ, da mu ni o stvari absolutno ničesar znanega, temveč, da je prevzel mistijo, misleč, da stori s tem svojemu prijatelju navadno uslugo. Izgovor mu ni pomagal. Vtaknili so ga v luknjo. Dve uri pozneje je sedel že tudi Zdenko Kuhn za zarezanimi okni, kjer razmišlja sedaj o posledicah svoje pustolovščine in kazni, ki ga čaka.

RAZGLAS

a) **Nabor rojstnih letnikov 1901 do 1906 in nesposobnih vseh letnikov.**

Po zakonu o ustroju vojske in mornarice in po pravilu o rekrutovanju mladeničev za stalni kader pridejo k letošnjemu naboru (rekrutovanju) vsi leta 1906 rojeni mladeniči in pa oni mladeniči rojeni leta 1901, 1902, 1903, 1904 in 1905, ki so bili pri lanskem naboru spoznani za začasno nesposobne.

Da bo mogoče s pripravami takoj pričet, mestni magistrat odreja in razglaš:

1. Radi naprave, odnosno radi popolnitve rekrutnih spiskov se je

od 20. januarja do 20. februarja 1926 osebno zglasti v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu in sicer:

a) vsem leta 1906 rojenim mladeničem, stanujočim v Ljubljani, neglede na njih rojstni ali pristojni kraj in neglede na to, da so morali kot dobrovoljci ali kakorsibodi že odslužili svoj kadrski rok;

b) vsem onim leta 1901, 1902, 1903, 1904 in 1905 rojenim, v Ljubljani stanujočim mladeničem, neglede na njih rojstni ali pristojni kraj, ki so bili pri lanskem naboru spoznani za začasno nesposobne;

c) vsem leta 1901, 1902, 1903, 1904, 1905 in 1906 rojenim mladeničem, ki so bili potrjeni, pa so bili radi začasne nesposobnosti izpuščeni iz kadrske službe;

d) vsem onim vojnim obveznikom rojstnih letnikov 1876 do 1906, ki se smatrajo sami za nesposobne za vojaško službo, neglede na to, ali imajo vojni razpored ali ne;

e) vsem onim moškim, ki niso bili nikoli potrjeni k vojakom, ali so pozneje postali nesposobni za vojaško službo, če so dobili in imajo vojni razpored ali vojno dodelilnico.

2. Začasno ali trajno odsotne, v Ljubljano pristojne mladeniče morajo zglasti srodniki, varuhi ali drugi pooblaščenici.

3. K zglastitvi je primesti s seboj:

a) rojstni list in domovinsko izkazilo (domovinski list, poselsko ali delavsko knjižico);

b) rodbinski list svojega župnega urada;

c) potrdilo svojega davčnega urada o neposrednem davku, ki ga plačuje rodbina;

d) vojaška izkazila (vojaško izpravo) — onim, ki so že služili pri vojakih;

e) potrdilo svojega vojnega okroga o začasni nesposobnosti — onim, ki so bili pri lanskem rekrutovanju spoznani za začasno nesposobne;

f) izkazilo o inozemskem državljanstvu — onim, ki niso naši državljani, pa so rojeni v naši državi.

4. Vsak naborni obveznik je vpisan v rekrutni spisek pri svoji pristojni občini in se na podlagi te zglastitve pokliče k naboru v svoj domovni kraj.

5. Kdor izmed tujih, t. j. izven Ljubljane pristojnih nabornih obveznikov iz kakršnihkoli razlogov ne more iti k naboru v svoj domovni kraj, temu je pri zglasitvi zaprositi, da se mu dovoli nabor v Ljubljani. Po predpisu kolkovane, na pristojno sresko poglavarstvo naslovljene prošnje za nabor v Ljubljani je ob zglasitvi predložiti mestnemu vojaškemu uradu v Mestnem domu.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,

ponedeljek, dne 18. januarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 77.25, bl. 78.50; Tobačne srečke iz l. 1888 bl. 325; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranj. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica, d. d., Celje, den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 210; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 960; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. d. d., Ljubljana, den. 125, bl. 125, zaklj. 125; Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d., Ljubljana, den. 110; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 110; Sešir, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 115, bl. 120.

Blago: Hrastova drva, suha 1 m dolž., feo nakladalna post., 12 vag., den. 17.40, bl. 17.40, zaklj. 17.40; bukova drva, suha, feo nakl. postaja, den. 21; hrastovi plohi, I., II., od 70 do 130 cm, feo nakl. post., den. 1000; trami, monte, po not. suhi, feo nakl. post., bl. 270; bukovi hlodi, I., II., od 25 cm debel. naprej in 2 m dolžine naprej, feo nakl. post., den. 200; bukovi neobrobjeni plohi, I., II., III., monte, 60 mm, od 16 cm naprej, od 2 m naprej, feo Postojna, 1 vag., den. 500, bl. 500, zaklj. 500; smrekove deske, III., 4 mm, od 16 cm naprej, media 23/24, feo Postojna, 1 vag., den. 490, bl. 490, zaklj. 490; jelšve neobrobjene deske, napol suhe, 40, 50, 55, 60, 70 mm, od 2 m naprej, od 12 — 14 cm, media ca. 23 cm, feo Postojna, bl. 750; bukovo oglje, la, suho, vilano, feo Postojna, den. 90; taninski ples (kostanj), feo vag. namembna postaja, olupljen, den. 26, neolupljen, den. 24; bukovi železniški pragovi, feo italijanska meja: velikost 2.60x14x24, den. 39, velikost 2.45x12x22, den. 34; pšenica bačka, feo vag. nakl. post., bl. 310; koruza,

umetno sušena, feo vag. slavonska postaja, bl. 160; koruza, umetno sušena, feo vag. nakl. post., bl. 152; koruza umetno sušena, feo vag. bosanska postaja, bl. 150; koruza stara, feo vag. naklad. post., bl. 170; koruza nova, času primerno suha, z kval. gar., feo vag. nakl. post., 1 vag., den. 123, bl. 123, zaklj. 123; koruza nova, času primerno suha, feo vag. slavonska postaja, 1 vag., den. 125, bl. 125, zaklj. 125; koruza nova, za februar, feo vag. nakl. post., bl. 130; koruza nova, za marec, feo vag. nakl. post., bl. 135; koruza nova, za april, feo vag. nakl. post., bl. 140; koruza rdeča, nova, času primerno suha, feo vag. slavonska postaja, bl. 127; koruza činkvanti, času primerno suha, feo vag. baranjska postaja, bl. 195; oves rešetani, feo vag., nakl. post., 2 vag., den. 190, bl. 190, zaklj. 190; Ječmen 66/67, par. Ljubljana, bl. 235; ječmen krmilni, zaduhel, feo Ljubljana, den. 200; rž, 73 kg, glasom vzorca, feo vag. bačka post., bl. 212; ajda domača, feo vag. slov. post., bl. 268; ajda poljska, jugoocarinjena, feo jugomeja, bl. 262.50, prosa rmeno, po vzoru, par. Ljubljana, den. 200, bl. 225; la Portlandcement »Salona« - Tour, feo vag. Solin: v jutavrečah po 50 kg, bl. 40; v papirnatih vrečah po 50 kg, bl. 45; v sodih po 150, 180, 200 kg, bl. 52.50.

BORZE.

— Zagreb, 18. jan. Denar: Newyork 56.23 — 56.83, London 273.78 — 275.78, Praga 166.70 — 168.70, Milan 227.16 — 229.16, Bukarešta 24.90 — 25.90, Berlin 13.4016 — 13.5016, Dunaj 7915 — 8.0156.

— Curih, 18. jan. Beograd 9.155, Newyork 517.75, London 15.158, Praga 15.325, Pariz 19.41, Milan 20.90, Bukarešta 2.30, Dunaj 72.90, Sofija 3.60, Berlin 123.20, Budimpešta 72.605.

Zahteve Slovenske industrije.

Zveza industrijev v Ljubljani je na svoji izredni Glavni skupščini dne 15. januarja 1926 ob soglasnem pritrjevanju predstavnikov najvažnejših gospodarskih organizacij iz Slovenije in Hrvatsko-Slavonije sklenila podati napram industrijski politiki, ki se uveljavlja v naši državi, to

Izjavo:

1. Naša davčna bremena presegajo znosno mero in rušijo temelje našega gospodarstva. Osebito je preobremenitev Slovenije z direkt-

nimi davki notorična. Zakon o taksah je nujno potreben smotrene revizije. Ponavljamo zahteve, ki so jih slovenske gospodarske organizacije priglasile glede davčnih zakonov na skupnem zborovanju dne 23. oktobra 1925 in glede Zakona o taksah na zborovanju dne 20. decembra 1925. Ponavljamo zlasti zahtevo, da se davčni zakoni izenačijo in da se davčna bremena enakomerno razdelijo na vso državo. Pozivljamo kraljevsko vladu in narodno skupščino, da uvažujeta naše upravičene predloge ter jih udeležita.

2. Dočim znači nova železniška tovarna tarifa v splošnem koristen napredek, so nam nove previsoke pristojbine na ležarini in stojnini in zlasti nove pristojbine za industrijske tire po nepotrebnem prizadele obšutno škodo. Zahtevamo, da se te pristojbine revidirajo in da se primerno znižajo.

Nemudoma se morajo urediti železniške tarife preko Ljubljane in Zagreba na Sušak, tako da bo ta naša luka v istini služila naravnemu zaledju. To zahtevo stavljamo v našem interesu, pa tudi v življenjskem interesu hrvaškega Primorja, mesta Sušaka in otokov. V istem cilju naj se pospeši zgraditev železniških prog iz Kočevja in Črnomlja na železnico Zagreb-Sušak, da se tako ustvari neposredna zveza Slovenije z morjem.

Za vzdrževanje cest in mostov v Sloveniji niso v državnem proračunu predvidena potrebna sredstva. Mi pozivljamo kraljevo vladu in narodno skupščino, da preprečita propadanje naših cestnih naprav in da v ta namen določita primerne proračunske postavke. Osebito zahtevamo, da se našim okrajem plačaj. dolgovane vsote, kakor tudi, da se naše deželne doklade uporabijo v namene, v katere se po zakonu pobirajo.

3. Odločno protestiramo proti temu, da se velike državne dobave oddajajo v inozemstvo navzlic temu, da bi se mogle izvršiti v domačih tvornicah. V interesu tudi našega delavstva, ki mu preti brezposelnost, zahtevamo, da daje državna uprava domačim izdelkom prednost pred tujimi. Pri primerjanju ponudbenih cen naj se uvažujejo vse okoliščine, ki vplivajo na produkcijske in prevozne stroške.

4. Odločno svarimo pred carinsko politiko, ki meri na demontiranje industrije v Sloveniji. Mi zahtevamo, da se dovoli carine prosti uvoz vseh surovin, polizdelkov in industrijskih ter obrtniških potrebščin, ki se v

tuzemstvu ne pridobivajo in izdelujejo. Osebito zahtevamo carine prosti uvoz antracita in koks ter starega železa. Imenom slovenske industrije, ki tvori bistveno postavko v našem narodnogospodarskem organizmu, protestiramo najodločneje proti pogrbenim in državnemu ugledu kvarnim tendencam, ki se izražajo v knjigi »Naša industrija i zanati«, izdani po ministrstvu trgovine in industrije in ki propagirajo demontiranje naše stare železne industrije, pa tudi drugih naših tvornic ter njih prenos v notranjost države. Slovenija je v agrarnem pogledu pasivna dežela in ne more živeti brez intenzivne industrijske in obrtne produkcije. Zato so take tendence naperjene proti življenjskim interesom naroda v Sloveniji. Nikomur ne priznavamo, da more naše potrebe bolje poznati nego mi sami, nikomur ne moremo dovoliti, da nam krati pravico do dela in nam jemlje možnost eksistence. V interesu vsega prebivalstva Slovenije, pa tudi v interesu ugleda in moči naše narodne države zahtevamo, da vodi naša država industrijsko politiko, ki je v skladu z načeli zdravega gospodarstva. Zahtevamo za našo deželo enakopravnost z ostalimi deli kraljevine, za nas Slovence enakopravnost s Hrvati in Srbi. Pozivljamo kraljevo vladu in narodno skupščino, da resno uvažujeta te naše zahteve in da obvarujeta našo deželo in vso državo pred nevarnimi eksperimenti.

Nujno pozivljamo in prosimo vse naše gospe narodne poslance, da uvažujejo resnost naših protestov in upravičenost naših zahtev ter da iste odločno zastopajo tako v narodni skupščini kakor napram kraljevi vladu. Ponovno svarimo pred nedoglednimi posledicami kvarne in opasne industrijske politike, pod katero danes trpimo.

Apeliramo na Narodno banko Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da pride z velikopoteznim činom na pomoč industrijski in obrtniški produkciji. V tem cilju naj pripravljata znatna sredstva, da more dovoljevati kredite industriji in obrtništvu, ki bodo kajajčila važnim tem panogam eksistenco in napredek. Mi smatramo, da je tako postopanje strogo v okviru vzvišenih nalog Narodne banke in smo uverjeni, da bode ne le koristilo našemu narodnemu gospodarstvu, marveč prispevalo v povzdigo moči in ugleda naše ljubljene Kraljevine.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1926.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Svojo roko? Oddana je.«

»Kje pa je vaša noga?« zakliče zdaj Georg.

»Dal sem jo svoji tašči, da jo spravi.«

In Adam pripoveduje svojo zgodbo kar na mestu — seveda na svoj drastičen način.

Torej na gori živi pračloveški narod, kakor jim še najpravičneje lahko rečemo; imajo nekaj svoj jezik, sicer so pa podobni živalim.

»Seveda moramo ženskam odvzeti vašo roko in nogo,« reče Georg:

»Eh, kar pustite jim tisto. Obe sta me hoteli imeti — tako vsaj lahko poljubujeta mojo levo roko in desno nogo.«

»Da, ali kako boste pa živeli brez umetnih udov?« Adam ima za vsak ud v avtomobilu rezervo; iz gbljena eksemplara sta bila že obrabljena, moral jih je venomer popravljati.

Da bodo te praljudi natančneje raziskali, so za gotovo sklenili. Ker so zopet vsi skupaj, se jim ni treba še vrniti v avtomobil, saj je še zgodaj.

Adam hoče le ude obnoviti; po eni nogi pač lahko skače, težje pa se premika po nizkem predoru. Torej se vrnejo najprej še vsi k avtu.

Sicer so pa tako že pri volitvi... in s presenečenim vzklikom pokaže Georg vanjo.

49. Strašna odkritja.

»Naše sledi so izbrisane!«

Kakor so ga videli najprej, tako poravnani je beli pesek v votlini.

»Ali ni to morda sterilna voda, ki curlja včasih po tleh?« vpraša Leonor, a le zato, da bi ne pozabili kake možnosti.

Georg poklekne pri vhodu, da ima oči bližje tlom.

»Ne, biti so morali ljudje, ki so poravnali pesek. Poglej tu te vzvišene črte. Uporabljali so nek ploščat predmet.«

»A to so bili edino ti živalim podobni ljudje.«

Če nečelo verjeti, da biva tu še kak pravi človek, potem je to pač edina možnost. Tedaj pa so ta bitja vendar že na višji stopnji, kakor so do sedaj domnevali.

»A zakaj neki so izbrisali naše sledi?«

Vprašanje ostane odprto.

Georg preišče okolico in najde v travi res sledi bosih nog, in sicer različnih velikosti; torej je bilo tu več onih bitij.

»Skoro bi domneval,« reče potem, »da je ta votlina nekako svetišče zanje.«

»Ti na najnižji stopnji stoječi ljudje, da imajo kako vero?«

»Ko jih imenuješ ljudi, jim moraš prisoditi že tudi vero. Na svetu ne najdeš nobenega naroda, ki bi ne imel kakršnekoli vere. Dolgo so trdili, da avstralski divjaki ne verujejo v nobeno stvar; toda potem so videli, da je bila to zmeta. Avstralski divjaki poznajo vsaj dobre dneve duhove in hudobne nočne strahove. Nobena žival, niti najpametnejši pes ne misli, da bi izbrisal svojo sled. To pa store tudi najbolj divji narodi, ki so v večnem boju z vsem svetom. Če mislijo ta bitja na take stvari in te tudi izvrše, potem menim, da so zmogni, da imajo kako vero, četudi je morda še tako surova.«

»Da, ali zakaj so izbrisali naše sledi?«

»Morda so le čedili svetišče, to votlino.«

»Bog ve, ali so zlezli tudi navzdol?«

»Skoro bi menil, da se kaj takega sploh ne upajo storiti.«

»Zakaj ne?«

»Baš ta luknja je napravila iz voline svetišče. Toda naj bo, kakor hoče — pojdemo navzdol.«

Zlezejo skozi predor; enonožnemu Admu morajo pomagati, ke rne more skakati v skrčenem položaju.

Ne da bi uporabljali ročne svetiljke, dospo v oni del jame, kjer šumi vodopad.

Čudno se jim dozdeva, da ne vidijo takoj električnega avtomobila žaromet. — Vse jih spreleti mrz in srce se ji mskrti.

»Toni, Charly, zakaj sta odstranila žaromet?«

Ne kupite prej nobenega živalnega stroja, dokler ne ogledate in preizkusite

JOSIP PETELINC-a

strojev znamke

Gritzner, Adler, Phöniks

ter najboljši švicarske pletilne stroje „DUBIED“, nadomestne dele, čolnice, igle za vse sisteme, pnevmatiko, dele za kolesa, olje i. t. d.

Večletna garancija! Delavnica na razpolago! Na malo! Na veliko!

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Absolventinja

trgovske šole išče mesta kot praktikantinja. — Ponudbe na upravo lista pod: »Praktikantinja«.

Kontoristinja

smožna vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi na deželo ter nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosa na upravo lista pod: »Natančnac«.

Med, trčani

najfinjši v pomodah po 50 kg razpošiljam proti povzetju 725 Din, pri nakazilu denarja vnaprej za 700 Din franko kolodvor Borovo. Franjo Kollar, velečebelar, Borovo-Vukovar.

Instrukcije

sprejme osmošolec. Ponudbe na upravo lista pod: »Osmošolec«.

Dijak

sprejme inštrukcije. — Ponudbe na upravo lista pod: »Instrukcija«.

Blagajna (Wertheim)

dobra ohranjena št. 3 ali 4 se kupi. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod: »Kmetiska hranilnica«.

Kupi se

dobro ohranjen otroški voziček. Ponudbe na upravo pod »Voziček«.

KOKS - - ČEBIN

Woltova ulica 1/II. - Telefon 56.

Ljubljana!

Določite drugi dan. — »Hiacinta«. Na določen sestanek nemogoče priti.

Mesečno sobo

išče mlad gospod Dalmatincev, za takoj. Eventualno tudi s hrano in drugo oskrbo. Ponudbe na upravo »Narodnega Dnevnika« pod značko »Solidenc«.

Gospodična Joža!

Nasvet, ki ste ga dali meni, je bolje, da uporabite sami, kajti Ljubljana je pač večja kot mala vas. — »Sonja«.

Svojim znancem napravite veselje

s primernim darilom in to je le mogoče, če iste kupi pri

tvrdki

JOSIP PETELINC - Ljubljana

ki ima veliko zalogo žepnih robcev, rokavic, nogavic, pletenine, srajce za gospe, toaletne potrebščine, samoveznice, angleške šifone, fine klote, vezeno čipke, torbice, nahrbtnike, police in še veliko, veliko drugih lepih in potrebnih stvari po znatno znižani cen. — Na veliko in malo!

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!